

Bruxelles, den 24. september 2018
(OR. en)

Interinstitutionel sag:
2018/0224(COD)
2018/0225(COD)

12066/2/18
REV 2

RECH 370
COMPET 594
IND 236
MI 625
EDUC 317
TELECOM 277
ENER 297
ENV 583
REGIO 70
AGRI 415
TRANS 367
SAN 264
CADREFIN 193
CODEC 1445

NOTE

fra:	formandskabet
til:	De Faste Repræsentanternes Komité/Rådet
Komm. dok. nr.:	9865/18 + ADD 1
Vedr.:	<i>Forberedelse af samlingen i Rådet (konkurrenceevne) den 27.-28. september 2018</i> Horisont Europa-pakken: rammeprogrammet for forskning og innovation 2021-2027 a) Forslag til EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING om oprettelse af Horisont Europa – rammeprogrammet for forskning og innovation og om reglerne for deltagelse og formidling b) Forslag til EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING om særprogrammet til gennemførelse af Horisont Europa – rammeprogrammet for forskning og innovation <i>- Statusrapport</i>

I. INDLEDNING

1. Den 7. juni 2018 forelagde Kommissionen Rådet "Horisont Europa-pakken"¹.
2. Sammenlignet med det nuværende rammeprogram (Horisont 2020) samler forordningen om oprettelse af Horisont Europa to retsakter (rammeprogrammet og reglerne for deltagelse og formidling) i en enkelt retsakt. Programmet bliver baseret på en struktur med tre søjler: Den første søjle om åben videnskab vil sikre en stærk sammenhæng med Horisont 2020 til støtte for videnskabelig topkvalitet, forskermobilitet og forskningsinfrastruktur. Det vil i stor udstrækning indebære en bottom-up-tilgang. Den anden søjle om globale udfordringer og industriel konkurrenceevne vil arbejde videre med de samfundsmæssige udfordringer og industriteknologi i en mere top-down-styret tilgang, der adresserer Unionens samt de globale politikrelaterede og konkurrencemæssige udfordringer og muligheder. Sideløbende med de regelmæssige indkaldelser af forslag vil et begrænset antal meget synlige missioner blive introduceret. Den tredje søjle om åben innovation vil grundlæggende fokusere på opskalering af banebrydende og markedsskabende innovation ved at oprette et europæisk innovationsråd. Foranstaltningerne i denne søjle vil også yde støtte til styrkelsen af europæiske innovationsøkosystemer og videreføre EU's støtte til Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi (EIT).
3. Statusrapporten indeholder:
 - a) Horisont Europa-**forordningen** (herunder reglerne for deltagelse og formidling), som omfatter alle de centrale elementer i programmet fra dets struktur og målsætninger til de foreslåede budget- og finansieringsmekanismer, europæiske partnerskaber, missioner, fri brugsret samt den potentielle associering af lande med Horisont Europa, og

1 9865/18 + ADD 1-6, 9870/18 + ADD 1-6 + ADD 6 COR 1, 9868/18 + ADD 1-2 og 9871/18 + ADD 1-6.

- b) **Særprogrammet**, der definerer og udvikler begrundelsen for de planlagte aktiviteter, de tilhørende interventionsområder og hovedlinjerne for de interventioner, der er specifikke for hver enkelt prioritet i rammeforslaget. Der sættes også fokus på gennemførelsen og gennemførelsesstrukturerne (EFR, EIC, EIT), som er udformet med henblik på at få opfyldt de fastsatte mål og gennemført de planlagte aktioner.

II. STATUS

Under det bulgarske (3 møder) og det østrigske formandskab (11 møder indtil 13.9.2018) begyndte Rådets Forskningsgruppe at gennemgå Kommissionens forslag baseret på tematiske pakker.

Mens der på møderne i juni og juli blev fokuseret på Europa-Kommissionens redegørelse for de forskellige elementer i Horisont Europa (herunder en konsekvensanalyse heraf) og de tilhørende bemærkninger og spørgsmål fra medlemsstaterne, har møderne i september indtil videre været præget af drøftelser af specifikke spørgsmål (retsgrundlag, strategisk planlægning, synergier med EFRU, deltagelsesregler).

Den 17. juli 2018 mødtes forskningsministrene til en første udveksling af synspunkter om Horisont Europa-forslaget på et uformelt ministermøde (forskning) i Wien.

Herudover har medlemsstaterne haft mulighed for at give skriftlig feedback på de tematiske pakker i Horisont Europa-forslaget, som blev drøftet i juli på teknisk niveau. På grundlag af medlemsstaternes input vil formandskabet udarbejde et første udkast til formandskabets tekst, som herefter vil blive genstand for en yderligere gennemgang og forhandlinger i de kommende uger.

Selv om de fleste delegationer generelt har taget godt imod Kommissionens ovennævnte forslag, har delegationerne rejst en del spørgsmål under drøftelserne og i de skriftlige bemærkninger. De vigtigste spørgsmål og den relevante begrundelse er skitseret nedenfor.

1. GENERELT

- Retsgrundlag: Horisont Europa er baseret på TEUF-afsnittene om "Industri" og "Forskning, teknologisk udvikling og rummet" (artikel 173, 182, 183 og 188). På grund af sin stærke støtte til innovation har Kommissionen foreslået at basere særprogrammet til gennemførelse af Horisont Europa på TEUF-afsnittene om "Industri" og "Forskning, teknologisk udvikling og rummet" (artikel 173 og 182). Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi (EIT) blev oprettet under afsnittet "Industri" og vil fortsat blive finansieret via et finansielt bidrag fra Horisont Europa. Forslaget til Euratoms forsknings- og uddannelsesprogram er baseret på artikel 7 i Euratomtraktaten. Da det udgør en afvigelse fra de foreslåede retsgrundlag for Horisont 2020, anmodede en række medlemsstater i juni 2018, under drøftelserne i Forskningsgruppen, Rådets Juridiske Tjeneste (Den Juridiske Tjeneste) om at afgive en udtalelse om de retsgrundlag, som Kommissionen har foreslået for forslaget til afgørelsen om særprogrammet (artikel 173, stk. 3, og artikel 182, stk. 2, i TEUF) og navnlig om brugen af artikel 173, stk. 3, i TEUF som et af de to retsgrundlag for det pågældende forslag.

Ifølge Rådets Juridiske Tjeneste er de retsgrundlag, som Kommissionen har foreslået for forordningen om rammeprogrammet, passende, men afgørelsen om særprogrammet bør baseres på artikel 182, stk. 4, alene. I overensstemmelse hermed vil afgørelsen om særprogrammet skulle vedtages efter en særlig lovgivningsprocedure (vedtagelse efter høring af EP og EØSU).

Den 11. september 2018 fremlagde Europa-Kommissionen et uofficielt dokument, der bekræfter valget af et dobbelt retsgrundlag for forslaget til afgørelsen om særprogrammet. Kommissionen redegjorde for grundene til dette valg og forholdt sig til Den Juridiske Tjenestes argumenter. Forskningsgruppen drøftede udtalelsen fra Rådets Juridiske Tjeneste og mulige veje fremad² på møderne den 3. og 13. september 2018, hvor et klart flertal af medlemsstaterne gav udtryk for, at de ønsker at følge Den Juridiske Tjenestes anbefalinger.

2 Baseret på WK 9744/2018 INIT: "Presidency Note of 27 August 2018 – Potential ways forward in view of the Council Legal Service (CLS) Opinion on the Legal Bases of Horizon Europe".

- Strategisk planlægning: For at gennemføre målsætningerne i Horisont Europa på en integreret måde, og for at tillade en vis grad af fleksibilitet i gennemførelsen, indeholder Horisont Europa-forslaget en strategisk planlægningsproces, der søger at afdække fælles målsætninger og fælles aktivitetsområder såsom partnerskabsområder og missionsområder. Medlemsstaterne er betænkelige ved den fremskredne udvikling af begrebet strategisk planlægning, navnlig hvad angår medlemsstaternes formelle rolle i processen og de elementer, der indgår heri. Spørgsmålet var på dagsordenen for det uformelle ministermøde (forskning) den 17. juli 2018 i Wien. Jf. ST 12071/18 (Baggrundsnotat om strategisk planlægning) for yderligere overvejelser om dette emne.
- Søjlebetegnelser: En række delegationer har anmodet om en ændring af søjlebetegnelserne, især af søjle 1 "åben videnskab" og søjle 3 "åben innovation". Begrundelsen er, at de let kan forveksles med andre begreber inden for åben videnskab (gøre videnskabelig forskning, data og formidling tilgængelig, lige så snart de ligger klar ved hjælp af digital og kollaborativ teknologi) samt åben innovation (åbne innovationsprocessen for personer med erfaring fra andre områder end det akademiske og videnskabelige miljø). De anvendes også af Europa-Kommissionen i FoI-sammenhæng og er væsentlige elementer i Horisont Europa.
- SMV'ers rolle: Med oprettelsen af Det Europæiske Innovationsråd søger Horisont Europa-forslaget at integrere en række Horisont 2020-aktiviteter i Det Europæiske Innovationsråd. Inden for rammerne af Det Europæiske Innovationsråd ønsker Kommissionen at koncentrere aktiviteterne om disruptiv eller banebrydende innovation. Delegationerne udtrykte først og fremmest bekymring over det forhold, at trinvis innovation ikke nævnes udtrykkeligt: for mange SMV'er er trinvis innovation en vigtig metode til at innovere og skabe nye markeder. For det andet udtrykte de bekymring over manglen på et målrettet SMV-instrument, der har været til gavn for tusindvis af SMV'er i hele Europa i Horisont 2020.
- Den europæiske industris og centrale støtteteknologiers rolle: De ændrede ordninger for aktiviteterne under Horisont Europa indeholder ikke særlige aktiviteter for industrien generelt og centrale støtteteknologier specifikt. Medlemsstaterne ser gerne, at industrien og de centrale støtteteknologier får en mere synlig rolle, der tager højde for deres afgørende betydning for den europæiske konkurrenceevne.

- Forskningssamarbejde: Der er bred enighed blandt delegationerne om, at grænseoverskridende samarbejdsprojekter, der finansieres af rammeprogrammet, skaber en betydelig merværdi. Disse former for samarbejdsprojekter skal derfor også stadig være en central del af Horisont Europa.
- Synergier: Horisont Europa-forslaget lægger stor vægt på spørgsmålet om synergier både mellem de forskellige elementer i Horisont Europa og, ikke mindst, med andre programmer inden for FFR. Delegationerne har bekræftet betydningen af synergier. De er dog bekymrede over den stigende kompleksitet og indvirkningen heraf på en effektiv politisk koordinering, gennemførelsen og de forskersamfund, der søger at deltage i programmerne. For mange medlemsstater er synergier med EFRU af allerstørste betydning, hvilket er grunden til, at formandskabet afholdt et særligt teknisk seminar den 6. september 2018.

2. **FORORDNING**

- Forsvarsforskning: Inden for FFR-programmerne efter 2020 har Kommissionen foreslået oprettelse af Den Europæiske Forsvarsfond, hvilket omfatter investeringer i forskning (foruden en del til kapacitetsopbygning). Da det i TEUF fastsættes, at alle Unionens F&T-aktiviteter bør være omfattet af rammeprogrammet, er forsvarsforskning blevet forankret i Horisont Europa (artikel 5). Mens de fleste medlemsstater insisterer på en klar adskillelse mellem disse to programmer og understreger betydningen af og behovet for at bevare den civile karakter af Horisont Europa, anbefales det i udtalelsen fra Rådets Juridiske Tjeneste, at Rådet styrker henvisningerne til forsvarsfonden i Horisont Europa-forordningen for at skabe en tydeligere forbindelse mellem programmerne. Den Juridiske Tjeneste redegjorde herfor i sit mundtlige indlæg på mødet i Forskningsgruppen den 3. september 2018.

- Missioner: Selv om idéen om at indføre et begrænset antal målrettede missioner blev hilst velkommen af de fleste delegationer, var der en del betænkeligheder ved processen for udvælgelse af disse missioner og den respektive inddragelse af medlemsstater (via den strategiske planlægningsproces). Medlemsstaterne har også rejst spørgsmål om budgettildelingen fra det samlede budget for klyngerne, den foreslåede porteføljetilgang og den nye gennemførelsesstruktur via missionsudvalg og missionsledere og deres respektive roller, beføjelser og forpligtelser, også for så vidt angår udvalgsproceduren.
- Partnerskaber: Horisont Europa-forslaget lægger op til en strømlinet tilgang til partnerskaber, der består af tre kategorier, nemlig *partnerskaber med fælles programlægning*, *samfinansierede partnerskaber* og *institutionaliserede partnerskaber*. Medlemsstaterne ser med stor tilfredshed på denne strømlining og rationalisering af partnerskabslandskabet, da det anses for at være i overensstemmelse med Rådets konklusioner vedtaget den 1. december 2017. Hidtil har drøftelserne været fokuseret på inddragelsen af partnerskaber som et strategisk planlægningsspørgsmål, forholdet mellem missioner og partnerskaber og indarbejdelsen af resultaterne fra ERAC's ad hoc-gruppe om partnerskaber i Horisont Europa-teksten. Hvad angår de finansielle aspekter, har der været udtrykt bekymringer om i) den uklare samlede budgetramme for partnerskaberne, ii) den uklare definition af central forvaltning, eftersom medlemsstaterne har gjort det klart, at de ikke ønsker at skabe fælles puljer, iii) vanskelighederne ved at vurdere bidrag i form af naturalier, navnlig for industripartnere, iv) udfordringen for medlemsstaterne med at give langsigtede juridisk bindende finansielle forpligtelser på grundlag af deres nationale budgetcyklusser, v) vanskelighederne ved kumuleret finansiering fra forskellige EU-programmer, vi) minimumstærsklen på 50 % for medlemsstaters deltagelse i institutionaliserede partnerskaber.
- Budget: Der har endnu ikke fundet detaljerede budgetdrøftelser sted. Det samme gælder den tidlige fase af de overordnede FFR-forhandlinger. En række delegationer har dog anmodet om en mere detaljeret opdeling af budgettet som følge af indførelsen af missioner og den fremtidige medtagelse af partnerskaber.

- Internationalt samarbejde / Associering: Delegationerne har anmodet om, at der i hele Horisont Europa kommer en strategisk tilgang til internationalt samarbejde, at medlemsstaterne får indflydelse på afgørelsen om, hvilke lande der skal associeres, og at der lægges større vægt på gensidighed. Desuden har delegationerne rejst spørgsmål vedrørende minimumskriterierne for udvælgelse samt begrænsninger for deltagelse i instrumenter med én støttemodtager.
- Reglerne for deltagelse: Kommissionens forslag om reglerne for deltagelse og formidling udviser stor kontinuitet i forhold til den praksis, der er fastsat i tidligere rammeprogrammer, navnlig Horisont 2020. Drøftelserne i Forskningsgruppen begyndte med en generel præsentation den 3. september 2018, og de første skriftlige bemærkninger fra medlemsstaterne forventes inden udgangen af september 2018.

3. SÆRPROGRAM

- Søjle I: Der er bred enighed om de aktiviteter og foranstaltninger, der er forslået under søjle I, da de i vid udstrækning (med undtagelse af FET) ligger i forlængelse af Horisont 2020-aktiviteterne og har været genstand for betydelige budgetforøgelser. Nogle lande ønsker imidlertid en øget budgetandel for Marie Skłodowska-Curie-aktioner, og der er givet udtryk for visse betænkeligheder ved det relative fald i budgettet til forskningsinfrastrukturer. Derudover har nogle medlemsstater foreslået at indføre incitament/tilskud til forskere, der vender tilbage fra lande uden for EU, samt indføre en fase forud for EFR til støtte for unge forskere.
- Søjle II: Selv om medlemsstaterne generelt var tilfredse med indførelsen af tværfaglige "klynger" i søjle II, blev to af disse klynger, b) "Inklusive og sikre samfund" og d) "Klima, energi og mobilitet", kritiseret for at være for brede. Et andet spørgsmål, der blev rejst, var betydningen af at medtage alle teknologiske modenhedsniveauer i aktiviteterne i den anden søjle.

- Søjle III: Medlemsstaterne glædede sig over oprettelsen af Det Europæiske Innovationsråd. Samtidig fremhævede de, at de fortsat har en række spørgsmål vedrørende forvaltning og gennemførelse. Der blev anmodet om definitioner af forskellige former for innovation i afgørelsens artikel 2. Herudover opfordrede medlemsstaterne til en hensigtsmæssig koordinering med EIT's aktiviteter.

Medlemsstaterne bifaldt idéen om, at støtte til europæiske innovative økosystemer bør finansieres under denne søjle. De anmodede samtidig om en yderligere præcisering af de specifikke foranstaltninger og målgrupper.

- Styrkelse af det europæiske forskningsrum:
Hvad angår foranstaltningerne med henblik på "*deling af topkvalitet*" satte delegationerne spørgsmålstegn ved, om det foreslåede budget er passende, og om aktiviteterne på dette område er tilstrækkelige. En række delegationer har anmodet om yderligere foranstaltninger af "horisontal" karakter, f.eks. i forbindelse med evalueringsprocedurer, åbning af netværk for nye partnere eller oprettelse af specifikke aktiviteter, f.eks. inden for EFR. En række delegationer har også fremsat bemærkninger vedrørende sammensætningen, den rettidige anvendelse og den regelmæssig ajourføring af ordningerne for indsendelse af forslag under denne del af Horisont Europa. Endelig blev spørgsmålet om forskernes lønninger overvejet.

Med hensyn til delen "*reform og forbedring af det europæiske FoI-system*" var flere delegationer bekymrede over manglen på et særskilt område "Videnskab & Samfund" som gennemført i Horisont 2020 og nedskæringen af budgettet til disse aspekter i forhold til Horisont 2020. Der er udbredt støtte til forbedrede synergier mellem det europæiske forskningsrum og det europæiske område for videregående uddannelse. Den faktiske gennemførelse af initiativet om europæiske universiteter og Horisont Europas rolle i denne sammenhæng vil dog skulle defineres nærmere.